

8. Сучасна українська літературна мова: Фонетика / за ред. І. К. Білодіда. – К. : Наук. думка, 1968. – 435 с. / Suchasna ukrainska literaturna mova: Fonetyka (*Modern Ukrainian Literary Language*), za red. I. K. Bilodida, Kyiv, Nauk. Dumka, 1968, 435 p. [in Ukrainian].

9. Тоцька Н. І. Сучасна українська літературна мова: Фонетика. Орфоепія. Графіка. Орфографія: навч. посібн. / Н.І.Тоцька / – К. : Вища шк., 1981. – 184 с. / Totska N. I. Suchasna ukrainska literaturna mova: Fonetyka. Orfoepiia. Hrafiika. Orfohrafiiia (*Modern Ukrainian Literary Language: Phonetics. Orthoepy. Graphics. Orthography: Educational Manual*), Kyiv, Vyshcha shk., 1981, 184 p. [in Ukrainian].

10. Шкуратяна Н. Г. Методика вивчення орфографії: посібн. для вчит. / Н.Г.Шкуратяна. – К. : Рад. шк., 1985. – 130 с. / Shkuratiana N. H. Metodyka vuvchennia orfohrafii (*Methods of Teaching Orthography: Manual for Teachers*), Kyiv, Rad. shk., 1985, 130 p. [in Ukrainian].

11. Яворська С. Т. Робота з орфографії у процесі вивчення будови слова і словотвору: навч – метод. посіб. / С.Т.Яворська. – Донецьк: ТОВ «Лебідь», 2000. – 198 с. / Yavorska S. T. Robota z orfohrafii u protsesi vuvchennia budovy slova i slovotvoru (*Work on Orthography in the Process of Learning Structure of Word and Word Formation: Educational-Methodological Manual*), Donetsk, TOV «Lebid», 2000, 198 p. [in Ukrainian].

Дата надходження статті: «23» березня 2017 р.

Стаття прийнята до друку: «27» квітня 2017 р.

Рецензенти:

Мацько В. – доктор філологічних наук, професор

Руснак І. – доктор педагогічних наук, професор

Яворська Стефанія – професор кафедри української мови Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор педагогічних наук, професор, e-mail: s.yavorska@kubg.edu.ua

Yavorska Stefaniia – professor of the Ukrainian language department of Borys Grinchenko Kyiv University, doctor of pedagogical sciences, professor, e-mail: s.yavorska@kubg.edu.ua

Цитуйте цю статтю як:

Яворська С. Методика опрацювання різних за лінгвістичною природою написань у контексті професійного становлення філологів / Стефанія Яворська // Педагогічний дискурс. – 2017. – Вип. 22. – С. 197–203.

Cite this article as:

Yavorska S. Methods of Work on Different by Linguistic Nature Writings in the Context of Professional Forming of Philologists, *Pedagogical Discourse*, 2017, Issue 22, pp. 197–203.

УДК 378.01(045)

ІННА ЯЩУК,

доктор педагогічних наук, професор,

(Україна, Хмельницький, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія)

INNA YASHCHUK,

doctor of pedagogical sciences, professor

(Ukraine, Khmelnytskyi, Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy)

orcid.org/0000-0003-4028-3327

Теоретичні засади формування іншомовної комунікативної компетенції як складової професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови

Theoretical Bases of Forming Foreign Language Communicative Competence as a Component of Professional Competency of the Future Teacher of Foreign Language

У статті розглядаються підходи зарубіжних і вітчизняних вчених щодо визначення сутнісних характеристик понять «компетентність», «компетенція», «комунікативна компетенція», «професійна компетентність»; вирізняють структурні компоненти змісту навчання щодо формування у майбутніх вчителів іноземних мов «іншомовної комунікативної компетенції», як важливої й невід'ємної складової їх професійної компетентності.

Ключові слова: компетентність, компетенція, комунікативна компетенція, іншомовна комунікативна компетенція, професійна компетентність, майбутній вчитель іноземної мови.

The article deals with the approaches of Ukrainian and foreign researchers to define the content and structure of notions «competence», «communicative competence», «professional competence». A brief description is given to the concept of the notion «foreign language communicative competence» as a key one in the study. The comparison of European and Ukrainian variants of the component composition of foreign language communicative competence shows that the structure of communicative competence is not complete and requires improvements. The article shows the necessity of forming and improving foreign

language communicative competence in a combination of its components: lingual, speech, socio-cultural, compensatory, educational and cognitive competences. The state educational standards for higher educational schools initiates the need to train specialists who are ready to develop foreign language communicative competence of students. Teacher training requires examining of different approaches to the definition, content and structure of foreign language communicative competence, analyzing requirements and creating conditions promoting the formation of the communicative competence of pupils.

Key words: *competence, communicative competence, foreign language communicative competence, professional competence, future teachers of foreign languages.*

Постановка проблеми в загальному вигляді... Подальший розвиток України як суверенної держави нерозривно пов'язаний із реформуванням національної системи освіти. Оновлення змісту освіти є визначальним її складником і передбачає приведення його у відповідність до сучасних європейських вимог та світових стандартів.

Вибраний Україною євроінтеграційний курс, що виражається у: включенні України до Болонського процесу, основною метою якого є гармонізація національних систем вищої освіти, що сприяє формуванню єдиного європейського ринку висококваліфікованої праці; профілізації української освіти, спрямованої на реалізацію державного освітнього стандарту з урахуванням профілю ВНЗ; модернізації української освіти загалом і підвищенні статусу навчальної дисципліни «Іноземна мова», зумовлює необхідність перегляду вимог до професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов, які пов'язані насамперед із спрямуванням навчальної діяльності на вироблення у студентів необхідних іншомовних компетенцій, що у майбутньому дадуть можливість випускникам вищого навчального закладу, а також школи комфортно почуватися в сучасному світовому мультинаціональному просторі.

Правомірність цієї думки підтверджується низкою вітчизняних документів, зокрема, Законами України «Про вищу освіту» (2014 р.), «Про професійний розвиток працівників» (2012 р.), Національною стратегією розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (2013 р.), наказом Президента України «Про оголошення 2016 року Роком англійської мови в Україні», Концептуальними засадами реформування середньої освіти «Нова українська школа» (2017) та іншими нормативними документами, в яких зазначена необхідність всебічного розвитку особистості, підвищення рівня якості мовної освіти, зокрема англійської як мови міжнародного спілкування.

Питання стандартів професійної підготовки вчителів відображені в низці міжнародних документів, зокрема, рекомендаціях ЮНЕСКО та МОП (Міжнародної організації праці) «Про становище і статус учителів» (1996 р.), Маніфесті Ради Європи «На шляху до Європи знань» (1997 р.), Висновках 19-ї сесії Постійної конференції європейських міністрів освіти «Освіта 2000: тенденції, загальні питання і пріоритети європейського співробітництва», Доповіді Ради Міністрів на Раді Європи «Формування майбутніх цілей систем освіти і підготовки» (2001), «Загальноєвропейських Рекомендаціях з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання» (2002), «Освіта і підготовка 2010» (2004), «Плані дій щодо створення єдиного європейського індикатора провідних компетентностей» тощо.

Володіння іноземними мовами, уміння ними послуговуватися у щоденному і діловому житті, що включає професійну комунікацію з носіями іноземної мови, – ознака висококваліфікованого, конкурентоспроможного фахівця. Саме тому виникає суспільна потреба у підготовці компетентного вчителя із сформованою іншомовною комунікативною компетенцією, якому притаманний високий рівень професіоналізму, інноваційний стиль мислення, індивідуальний стиль професійної діяльності; готовність до постійної самоосвіти, неперервного оновлення знань і постійного самоудосконалення.

Аналіз досліджень і публікацій... Проблема компетентності, різні її аспекти, привертала увагу багатьох дослідників. Вона розроблялася і була представлена в працях зарубіжних учених Р. Бадера, Д. Мертенса, Б. Оскарсона, А. Шелтена; вітчизняних І. Беха, Н. Бібік, О. Биковської, В. Вербицького, О. Локшина, О. Кононко, О. Овчарук, О. Пометун, О. Савченко та інших. Практична реалізація формування компетентностей особистості висвітлена в працях В. Болотова, І. Зимньої, Е. Зеєра, М. Катуні, О. Лебедева, А. Хуторського та інших.

Проблема змісту та структури професійної підготовки майбутніх учителів іноземної мови висвітлюються у цілій низці наукових досліджень. Зокрема, професійна підготовка вчителя іноземних мов розглянута в наукових дослідженнях О. Бігич, Н. Божко, Н. Микитенко, О. Мисечко, Л. Морської; особливості розвитку і функціонування іноземної мови у контексті сучасних підходів до її викладання у вищих навчальних закладах дослідили Н. Борисова, Г. Гринюк, О. Кузнецова, С. Ніколаєва; особливості комунікативно-орієнтованого навчання іноземних мов присвятили свої роботи М. Болдирев, Є. Пасов; сучасні технології професійної підготовки майбутніх учителів іноземної мови розкриті в наукових працях В. Адольфа, В. Карташова, В. Кузовлев, І. Степанова);

проблема формування та розвитку різних видів мовленнєвої діяльності висвітлена у дослідженнях Л. Денисюк, Н. Данілової, Н.Клюєвої, В.Куніциної, Н.Казаринової, С. Ніколаєвої, Т. Ціпан та ін.

Формулювання цілей статті... У нашій статті ми ставимо за мету на основі теоретичного аналізу міжнародних та вітчизняних наукових джерел розкрити сутнісні характеристики та вирізнити особливості формування іншомовної комунікативної компетенції як складової професійної компетентності майбутніх вчителів іноземних мов,

Виклад основного матеріалу... Сьогодні не існує єдиного наукового підходу до визначення основних понять «компетенція», «компетентність» «комунікативна компетенція», «іншомовна комунікативна компетенція», «професійна компетентність». Розглянемо деякі з цих підходів.

Основні компетенції були розроблені Г. Халажем (G. Halasz) відповідно до вимог Європейського суспільства (збереження демократичного відкритого суспільства, мультилінгвізм, мультикультура, нові вимоги ринку праці, розвиток комплексних організацій, економічні, політичні та соціальні зміни в європейському суспільстві тощо) і представлені у доповіді В. Хутмахера. У питанні визначення якості основних компетенцій, він орієнтувався на *два підходи: перший* ґрунтується на тому, що їх може бути лише дві, тобто уміння писати і думати (scriptural thought (writing) і rational thought); а *другий підхід* – їх може бути сім: навчання (learning); дослідження (searching); мислення (thinking); спілкування (communicating); співпраця, взаємодія (co-operating); уміти робити справу, доводити справу до завершення (getting things done); адаптуватися до себе, приймати себе (adopting oneself) [13]

У своїй доповіді він наводить прийняте Радою Європи визначення п'яти ключових компетенцій, якими повинні оволодіти молоді європейці:

– політичні і соціальні компетенції, тобто такі, як: здатність приймати відповідальність, брати участь у прийнятті групових рішень, вирішувати конфлікти ненасильницьким шляхом, брати участь у підтримці і покращенні демократичних інститутів;

– компетенції, які пов'язані з життям у багатокультурному суспільстві. Для того, щоб контролювати прояви расизму і ксенофобії, розвитку нетолерантності у ставленні один до одного, школа повинна навчити випускників міжкультурним компетенціям, зокрема, прийняття розмаїття культур, повага до інших і здатність жити з людьми інших культур, мов і релігій;

– компетенції, які відносяться до оволодіння (mastery) усною і писемною комунікацією, і які дуже важливі для роботи й соціального життя, з акцентом на те, що тим людям, які не володіють ними, загрожує соціальна ізоляція. Тому володіння більш, як однією мовою – вимога сьогодення;

– компетенції, пов'язані із зростанням інформатизації суспільства, володіння цими технологіями, розуміння їх застосування, визначення їх слабких і сильних сторін, способів критичного ставлення до інформації, яка поширюється масмедійними засобами і рекламою;

– здатність навчатися упродовж життя в якості основи неперервного навчання в контексті як особистого професійного, так і соціального життя [13, с. 11].

У наукових колах поняття «компетенція» і «компетентність» часто ототожнюються, хоча вони різні. Ми дотримуємося точки зору Дж. Равена, який зазначає: «компетенція - це сукупність характеристик особистості, які необхідні для ефективного здійснення певного виду діяльності. Компетентність – інтегративна особливість, яка формується на основі набутих в процесі навчання і практичної діяльності знань, умінь, навичок, способів діяльності і забезпечує здатність особистості ефективно здійснювати певний вид діяльності [7, с.16]. Компетентність є особистісним утворенням, яка проявляється в процесі активних самостійних дій людини.

Компетенція і компетентність співвідносяться і як абстрактна ідеальна схема, яка задає певний стандарт освіти, і як конкретна особливість особистості, що виражається у здатності цією особистістю здійснювати певний вид діяльності. Компетентність не є простою сумою знань, умінь, навичок, способів діяльності, а формується лише в тому випадку, якщо особистість уміє їх інтегровано застосовувати для досягнення необхідного результату у постійно змінюючих життєвих ситуаціях.

Російський вчений А.Хуторської визначає загальнопредметні, предметні, а також ключові компетенції, які в свою чергу поділяються на ціннісно-смыслову, загальнокультурну, інформаційну, навчально-пізнавальну, комунікативну, соціально-трудова та компетенцію особистісного самовдосконалення [10].

У свою чергу І. Зимня виокремлює три основні групи компетентностей: компетентності, які відносяться до самого себе як особистості, суб'єкта життєдіяльності; компетентності, які відносяться до взаємодії людини з іншими людьми (тобто комунікативні); компетентності, які відносяться до діяльності людини і проявляються у всіх її типах і формах [2, с.7]. До комунікативних компетенцій (компетенція у спілкуванні) вона відносить: усне, письмове мовлення, діалог, монолог, сприйняття тексту; знання і дотримання традицій, ритуалу, етикету; крос-культурне спілкування; ділова

переписка; ділове мовлення, бізнес-мовлення; іншомовне спілкування, комунікативні завдання, рівні впливу на реципієнта [там само, с.9].

У рамках проекту Тюнінг (TUNING), визначено такі класи компетентностей:

– спеціальні / фахові (specific) – є ключовими для здобуття будь-якого ступеню, безпосередньо пов'язані із спеціальними знаннями предметної області;

– загальні / універсальні (general) – здобуваються в рамках певної навчальної програми, надають додаткові (часто вирішальні) перспективи для працевлаштування, формують здатність до працевлаштування (employability): інструментальні (когнітивні, методологічні, технологічні та лінгвістичні здатності; наприклад, здатність до аналізу і синтезу, управління інформацією, володіння другою мовою тощо); міжособистісні (соціальна взаємодія та співпраця тощо); системні (поєднання розуміння, сприйнятливості та знань; наприклад, здатність до навчання, лідерство тощо) [9].

Як бачимо, при всьому розмаїті підходів і неспівпадінні в тлумаченнях компетенцій звертає на себе увагу той факт, що комунікативна компетенція виокремлюється вищезазначеними авторами як важлива життєва компетенція, яка визначає успішну соціалізацію людини.

У практиці мовної освіти комунікативну компетенцію часто розуміють у вузькому розумінні, ставлячи її в одну низку з мовленнєвою, лінгвістичною, етнокультурною.

Автори Б. Блум, Г. Мадос та Дж. Гастінгс комунікативну компетенцію розглядають як складне, системне утворення, у структурі якої чотири компоненти (види компетенцій):

1) дискурсивна компетенція (здатність поєднувати окремі речення у зв'язне усне або письмове повідомлення, дискурс, використовуючи для цього різноманітні синтаксичні та семантичні засоби когезії);

2) соціолінгвістична компетенція (здатність розуміти і продукувати словосполучення та речення з такою формою та таким значенням, які відповідають певному соціолінгвістичному контексту ілюктивного акту комунікації; (ілюктивний акт – втілення у висловлюванні, яке виникає в ході мовлення, певної комунікативної мети);

3) стратегічна компетенція (здатність ефективно брати участь у спілкуванні, обираючи для цього вірну стратегію дискурсу, якщо комунікації загрожує розрив через шум, недостатню компетенцію та ін., а також адекватну стратегію для підвищення ефективності комунікації);

4) лінгвістична компетенція (здатність розуміти та продукувати вже вивчені або аналогічні їм висловлювання, а також потенційна здатність розуміти нові, невивчені висловлювання) [11, с.20].

Комунікативну компетенцію як «знання, уміння і навички, необхідні для розуміння чужих і створення власних програм мовленнєвої поведінки» розглядає вітчизняна дослідниця О. Овчарук [5, с. 8]. Таке розуміння цього поняття співвідноситься з підходом А. Хуторського, при якому освітня компетенція – це сума знань, умінь і навичок.

Більш продуктивним в освітньому плані нам вбачається визначення І. Секрета, який розглядає комунікативну компетенцію, перш за все, як якість особистості, як «здатність людини до спілкування в одному, декількох або всіх видах мовленнєвої діяльності, яка являє собою набуту в процесі природної комунікації або спеціально організованого навчання особливу якість» [8]. Такий підхід дозволяє аналізувати комунікативну компетенцію з точки зору антропоцентричного підходу.

Як бачимо, в цілому на сьогодні у лінгвометодичних дослідженнях зміст і структура поняття «комунікативна компетенція» не отримали однозначного визначення. Ми відносимо комунікативну компетенцію до базових компетенцій особистості.

Іншомовна комунікативна компетентність набула широкого свого розвитку у зв'язку з розширенням доступу громадян до світових економічних, соціальних, освітніх і культурних можливостей, інтеграцією України до європейського політичного, економічного і науково-освітнього простору, прагненням до самореалізації себе як конкурентоздатного та кваліфікованого фахівця.

У «Плані дій щодо створення єдиного європейського індикатора провідних компетентностей» (The European Indicator of Language Competence) іншомовна компетенція розкривається через такі три компоненти, як:

– лінгвістична компетенція (система внутрішньо засвоєних комунікантом знань щодо функціонування іноземної мови, що виявляється в їх використанні в мовленнєвій діяльності);

– соціальна компетенція (охоплює соціокультурну, соціолінгвістичну та професійну складові, які сприяють реалізації основної мети сучасної освіти, коли іноземна мова постає засобом соціокультурного розвитку особистості, збагачення знаннями нової культури);

– комунікативна компетенція (володіння властивими кожному висловлюванню правилами, які підпорядковуються загальним правилам граматики, що забезпечує здатність використання мови в процесі комунікації) [14].

У міжнародних наукових колах, як і у вітчизняних, існують різні підходи до тлумачення поняття «іншомовна комунікативна компетенція». Її тлумачать як: комунікативне удосконалення

(Л. Бахман), мовленнєва компетентність (Н. Гез), комунікативна грамотність (М. Вятютнев), соціолінгвістична грамотність (В. Сафонова), вербальна комунікативна компетентність (Дж. Савінсон), комунікативні здібності (Е. Зеер), комунікативні уміння (Р. Белл); рівень мовної підготовки фахівця, що забезпечує успішність комунікацій, що дозволяє оперувати спеціальною термінологією і формувати культуру мовного поведіння в майбутніх ситуаціях професійної діяльності (М. Беріско, Н. Бідюк, А. Гусейнова, В. Грейб (W. Grabe) С. Ігнат'єв, С. Ніколаєва); набір компетенцій, що охоплює такі їх різновиди: лінгвістичну, тематичну, прагматичну, соціокультурну; навчальну, комунікативну (уміння спілкуватися без створення напруги зі співрозмовником, співпрацювати з ним) (І. Секрет).

Причинами різних підходів до тлумачення вищезазначеного поняття ми вбачаємо в особливостях перекладу цього терміну: у вітчизняних джерелах англійський термін «communicative competence» перекладається і як «комунікативна компетенція», і як «комунікативна компетентність», а також в багатоаспектності категорії, що розглядається.

Враховуючи вищезазначені визначення, ми розглядаємо іншомовну комунікативну компетенцію як відносно стійку інтегративну характеристику освіченості суб'єкта іншомовної діяльності, яка дозволяє фахівцеві реалізувати під час загальнокультурної і професійної діяльності набуті іншомовні знання й уміння, а також використовувати узагальнені способи комунікативної діяльності в умовах реалізації професійних функцій. Вона становить важливу складову професійної компетентності особистості, яка визначається рівнем володіння ключовими базовими компетенціями, а саме: сукупністю знань, умінь, навичок, способів діяльності, тобто компонентів змісту навчання, необхідних для ефективного виконання діяльності щодо певного кола предметів і процесів. Іншомовна комунікативна компетенція формується в процесі професійно-орієнтованої мовної підготовки, і ґрунтується на компетентнісному підході.

Оскільки відповідно до концептуальних засад реформування середньої освіти «Нова українська школа» «спілкування іноземними мовами, що включає уміння належно розуміти висловлене іноземною мовою, усно і письмово висловлювати і тлумачити поняття, думки, почуття, факти та погляди; уміння посередницької діяльності та міжкультурного спілкування» [3] визначене як одна з 10 головних ключових компетентностей, якими повинен оволодіти кожен випускник української національної школи, то гостро постає питання про якісну професійну підготовку майбутнього вчителя іноземної мови, що включає оволодіння ним високим рівнем іншомовної комунікативної компетенції як складової професійної компетентності. Професійна компетентність відображає готовність і здатність людини кваліфіковано виконувати професійні функції відповідно до прийнятих у суспільстві нормативів і стандартів.

Саме цей аспект змушує різнобічно переосмислити теоретичні підходи до вибору ефективних технологій і засобів навчання іноземної мови. Оскільки мовні стандарти вищої школи передбачають: формування іншомовної комунікативної компетенції шляхом розвитку міжособистісних і інтерактивних мовленнєвих умінь; формування міжкультурної компетенції через розуміння різних аспектів культури країни, мова якої вивчається; розвиток міждисциплінарних зв'язків і соціальної культури засобами іноземної мови; порівняльний аналіз функціонування рідної та іноземної мов і культур; участь в діяльності вузівського співтовариства в умовах полікультурного середовища; формування готовності до освіти засобами іноземної мови упродовж життя, то у зміст навчання іноземній мові слід включати:

- сфери комунікативної діяльності, теми й ситуації, мовні дії і мовний матеріал, що враховують професійну спрямованість студентів;
- мовний матеріал (фонетичний, лексичний, граматичний, орфографічний), правила його оформлення й навички оперування ним;
- комплекс спеціальних (мовних) умінь, що характеризують рівень практичного оволодіння іноземною мовою як засобом спілкування, у тому числі в інтеркультурних ситуаціях;
- систему знань національно-культурних особливостей і реалій країни, мова якої вивчається.

Це не лише суттєво оновить зміст навчання іноземною мовою, але й сприятиме введенню нових способів формування іншомовної комунікативної компетенції майбутніх вчителів іноземних мов, які володіють основами організації та проведення заходів освітньо-професійної діяльності з використанням досягнень в галузі комунікативних процесів у навчанні.

При цьому компетентнісний підхід (competence-based approach), який тлумачиться як підхід до визначення результатів навчання, що базується на їх описі в термінах компетентностей відповідно до європейського проекту Тюнінг (TUNING) [4], в рамках реалізації цілей Болонського процесу ми вважаємо основним, оскільки в основі його впровадження має бути перехід від процесного до результатного в організації навчання; визначення запланованих (очікуваних) результатів навчання (компетентностей): 1) нормативних (для галузі освіти); 2) на рівні програми навчання; 3) на рівні навчальних компонентів (курсів, модулів, проектів тощо); упровадження технологій навчання та

викладання, орієнтованих на заплановані результати; упровадження стандартів оцінювання, орієнтованих на вимірювання результатів навчання [4].

Компетентнісний підхід висовує на перше місце не інформованість студента, а уміння вирішувати проблеми. Тому технології для формування професійної компетентності повинні носити практико-орієнтований характер, і в результаті сформувати здатність студента до дії, вирішення педагогічних завдань. Це, зокрема такі компетентнісні технології: метод проектів; розвиток критичного мислення через читання и письмо; метод дебатів; ігрові технології (мовленнєві ігри, драматизація); проблемні дискусії; технології інтерактивного навчання (в парах, малих групах); технологія модульного навчання.

Узагальнюючи вищесказане, слід відмітити, що врахування даних аспектів підвищить ефективність навчального процесу і буде сприяти успішному формуванню іншомовної комунікативної компетенції майбутніх вчителів іноземних мов.

Висновки... Сучасна освітня ситуація вимагає якісно нового фахівця, який володіє сукупністю професійних знань, умінь і навичок, серед яких виокремлюються іншомовна комунікативна компетенція, яка, як відносно стійка інтегративна характеристика освіченості суб'єкта іншомовної діяльності, дозволяє фахівцеві реалізувати під час загальнокультурної, комунікативної й професійної діяльності придбані іншомовні знання й уміння, а також використовувати узагальнені способи комунікативної діяльності в умовах реалізації професійних функцій. Компетентнісний підхід для майбутніх вчителів іноземних мов передбачає не лише збагачення інформацією щодо вирішення конкретних соціальних чи професійних завдань, у яких можуть проявитися і зреалізуватися практичні уміння та навички, але й сформувати іншомовну комунікативну компетенцію як визначну складову навчального процесу вищого навчального закладу. Визначення інтерактивних форм і методів навчання, що сприятимуть формуванню іншомовної комунікативної компетенції майбутніх вчителів іноземних мов, та активного їх впровадження у навчальний процес вважаємо перспективою подальшого дослідження.

Список використаних джерел і літератури/References:

1. Державний стандарт загальної початкової освіти // Початкова школа. – 2011. – № 7. – С. 1–18. / Derzhavnyi standart zahalnoi pochatkovoї osvity (*State standard of General primary education*), Elementary school, 2011, Issue 7, pp. 1-18. [in Ukrainian].
2. Зимняя И. А. Компетентность человека – новое качество результата образования / И. А. Зимняя // Проблемы качества образования: материалы XII Всероссийского совещания. – М. : Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2003. – Кн. 2: Компетентность человека – новое качество результата образования. – С. 4–15. / Zimnyaya I. A. Kompetentnost' cheloveka – novoe kachestvo rezultata obrazovaniya (*The competence of the person – the new quality of education result*), Problemy kachestva obrazovaniya, Moscow, Issledovatel'skiy centr problem kachestva podgotovki specialistov, 2003, Book 2, pp. 4–15. [in Russian].
3. Концептуальні засади реформування середньої освіти «Нова українська школа» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/doc/files/news/520/52062/new-school.pdf>. / Kontseptualni zasady reformuvannya serednoi osvity «Nova ukrainska shkola» (*Conceptual foundations of reform of secondary education «New Ukrainian school»*), Electronic resource. – mode of access: <http://osvita.ua/doc/files/news/520/52062/new-school.pdf>. [in Ukrainian].
4. Національний освітній глосарій : вища освіта / авт.- уклад. : І. І. Бабин, Я. Я. Болубаш, А. А. Гармаш й ін.; за ред. Д. В. Табачника і В. Г. Кременя. – К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2011. – 100 с. / Natsionalnyi osvitnii hlosarii : vyshcha osvita (*National educational Glossary: higher education*), avt.- uklad.: I. I. Babyn, Ya. Ya. Boliubash, A. A. Harmash i in.; za red. D. V. Tabachnyka i V. H. Kremenia, Kyiv, TOV «Vydavnychiy dim «Pleiady», 2011, 100 p. [in Ukrainian].
5. Овчарук О. В. Развитие компетентного подхода: стратегические ориентиры международной спільноти / О. В. Овчарук // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. – К. : К.І.С., 2004. – 112 с. / Ovcharuk O. V. Rozvytok kompetentnisonoho pidkhodu: stratehichni oriientury mizhnarodnoi spilnoty (*The development of competence-based approach: strategic guidelines for the international community*), Kompetentnisnyi pidkhid u suchasni osviti: svitovi dosvid ta ukrainski perspektyvy, Kyiv, K.I.S., 2004, 112 p. [in Ukrainian].
6. Проект ПРООН «Освітня політика та освіта «рівний – рівному». Модернізація освіти України. Аналітичний огляд результатів Всеукраїнського опитування керівників ЗОНЗ у 2004 році. – Київ: 2004. / Proekt PROON «Osvitnia polityka ta osvita «rivnyi – rinvomu». Modernizatsiia osvity Ukrainy. Analitichnyi ohliad rezultativ vseukrainskoho opytuvannya kerivnykiv ZONZ u 2004 rotsi (*The project «Educational policy and education «equal to equal». Modernization of education in Ukraine. Analytical review of the results of a nationwide survey of the heads of secondary schools in 2004*), Kyiv, 2004. [in Ukrainian].
7. Равен Дж. Педагогическое тестирование: Проблемы, заблуждения, перспективы / Дж. Равенн; пер. с англ. – М. : Когито-Центр, 2001. – 142 с. / Raven Dzh. Pedagogicheskoe testirovanie: Problemy, zabluzhdeniya, perspektivy (*Pedagogical testing*), Moscow, Kogito-Centr, 2001, 142 p. [in Russian].
8. Секрет І. В. Іншомовна професійна компетентність : проблема визначення [Електронний ресурс] / І. В. Секрет. – Режим доступу : <http://vuzlib.com/content/view/322/8410>. / Sekret I. V. Inshomovna profesiina

kompetentnist : problema vyznachennia (*Foreign language professional competence : problem determination*), Electronic resource. – mode of access : <http://vuzlib.com/content/view/322/8410>. [in Ukrainian].

9.Таланова Ж. В. Підходи до розроблення галузевих рамок кваліфікацій в Європейському просторі вищої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ihed.org.ua/ua/proinstytut/podii.html>. / Talanova Zh. V. Pidkhody do rozroblennia haluzevykh ramok kvalifikatsii v Yevropeiskomu prostori vyshchoi osvity (*Approaches to development of sectoral qualifications framework in the European higher education area*), Electronic resource. – mode of access : <http://www.ihed.org.ua/ua/proinstytut/podii.html>. [in Ukrainian].

10. Хуторской А. Ключевые компетенции и образовательные стандарты [Электронный ресурс] / А. Хуторской // Доклад на отделении философии образования и теории педагогики РАО 23 апреля 2002 : Центр «Эйдос». – Режим доступа : <http://www.eidos.ru/news/complet/htm>. / Xutorskoj A. Klyuchevye kompetencii i obrazovatel'nye standarty (*Key competences and educational standards*), Electronic resource. – mode of access : <http://www.eidos.ru/news/complet/htm>. [in Russian].

11. Bloom B. S. Evaluation to Improve Learning / B. S. Bloom, G. F. Madaus, J. T. Hastings. – New York, 1981. – 121 p. [in English].

12. Hymes D. On Communicative Competence / D. Hymes. – Philadelphia : University of Pennsylvania Press, 1971. – 174 p. [in English].

13. Hutmacher Walo. Key competencies for Europe // Report of the Symposium Berne, Switzerland 27–30 March, 1996. Council for Cultural Co-operation (CDCC) // Secondary Education for Europe Strasburg, 1997. [in English].

14. The European Indicator of Language Competence. Report from the Educational Council to the European Council. Barcelona, March 2002 [Electronic resource]. – mode of access : <http://www.edu.languagelearning.com.ua>. [in English].

Дата надходження статті: «30» березня 2017 р.

Стаття прийнята до друку «26» квітня 2017 р.

Рецензенти:

Пехота О. – доктор педагогічних наук, професор

Руснак І. – доктор педагогічних наук, професор

Ящук Інна – декан факультету початкової освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, доктор педагогічних наук, професор, e-mail: yashchuk.ip@gmail.com

Yashchuk Inna – dean of the faculty of primary education and philology of Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy, doctor of pedagogical sciences, professor, yashchuk.ip@gmail.com

Цитуйте цю статтю як:

Ящук І. Теоретичні засади формування іншомовної комунікативної компетенції як складової професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови / Інна Ящук // Педагогічний дискурс. – 2017. – Вип. 22. – С. 203–209.

Cite this article as:

Yashchuk I. Theoretical Bases of Forming Foreign Language Communicative Competence as a Component of Professional Competency of the Future Teacher of Foreign Language, *Pedagogical Discourse*, 2017, Issue 22, pp. 203–209.